

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z GEOGRAFII

I. POSTANOWIENIA OGÓLNE

1. *Celem przedmiotowego systemu oceniania jest:*

- informowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych i jego zachowaniu oraz o postępach w tym zakresie;
- udzielanie uczniowi pomocy w nauce poprzez przekazanie informacji o jego postępach i jak powinien dalej się uczyć;
- udzielaniu uczniowi wskazówek do samodzielnego planowania własnego rozwoju;
- motywowanie ucznia do dalszych postępów w nauce i zachowaniu;
- monitorowanie bieżącej pracy ucznia;
- dostarczanie rodzicom i nauczycielom informacji o postępach i trudnościach w nauce i zachowaniu ucznia oraz o szczególnych uzdolnieniach ucznia;
- umożliwienie nauczycielom doskonalenia organizacji i metod pracy dydaktyczno--wychowawczej.

2. *Prawa ucznia na lekcji geografii*

- W przypadku dłuższej usprawiedliwionej nieobecności zgłosić nauczycielowi nieprzygotowanie do lekcji przed jej rozpoczęciem i ustalenie z nim terminu nadrobienia powstałych braków wynikających z absencji. Przez dłuższą nieobecność rozumie się okres nie krótszy niż 5 dni.
- Jeden raz w semestrze uczeń ma prawo zgłosić na początku lekcji nieprzygotowanie do zajęć bez żadnych konsekwencji – nie dotyczy to jednak lekcji, na których ma się odbyć zapowiedziana praca klasowa lub sprawdzian. Każde kolejne nieprzygotowanie skutkuje weryfikacją stopnia przygotowania do zajęć oraz wiedzy i otrzymaniem adekwatnej oceny.
- Jeden razy w semestrze uczeń ma prawo bez konsekwencji nie odrobić pracy domowej; o fakcie tym informuje nauczyciela na początku lekcji.
- Do wyjaśnienia i uzasadnienia od nauczyciela wystawionej przez niego oceny.
- Do wglądu przez niego i jego rodziców do sprawdzonych i ocenionych prac pisemnych (zebrania, godziny dostępności).
- Prosić nauczyciela o rady i wskazówki dotyczące sposobu rozwiązania napotkanych trudności.
- Do informacji o przewidywanej ocenie niedostatecznej na koniec pierwszego semestru lub roku szkolnego na miesiąc przed posiedzeniem rady pedagogicznej klasyfikacyjnej.

3. *Obowiązki ucznia na lekcji geografii*

- Systematycznie i punktualnie przychodzić na zajęcia i w nich uczestniczyć
- Przynosić na lekcje: zeszyt przedmiotowy, przybory do pisania, zeszyt ćwiczeń, podręcznik
- Systematycznie i starannie prowadzić zeszyt przedmiotowy oraz przygotowywać się do lekcji.

- Uczestniczyć we wszystkich pracach klasowych i zapowiedzianych sprawdzianach (Prace klasowe są obowiązkowe dla wszystkich uczniów. Jeżeli uczeń z przyczyn losowych nie mógł ich pisać z całą klasą, to powinien to uczynić w ciągu 10 dni dydaktycznych po przyjeździe do szkoły, po uzgodnieniu terminu z nauczycielem przedmiotu. W przypadku nie zgłoszenia się w wyznaczonym terminie, uczeń pisze ją na najbliższej lekcji, na której jest obecny).
- Uczeń, który celowo unika prac klasowych traci przywilej pisania ich w innym terminie i uczeń pisze ją na najbliższej lekcji, na której jest obecny.
- Podczas rozwiązywania zadań na: pracach klasowych, kartkówkach, sprawdzianach i pracach samodzielnych podlegających ocenie udzielać odpowiedzi długopisem, piórem lub pisakiem niezmarywalnym.
- Aktywnie uczestniczyć w lekcjach i angażować się we wszelkie czynności edukacyjne podejmowane w klasie na zajęciach lekcyjnych oraz zgodnie współpracować w grupie i z całym zespołem klasowym.
- Uzupełnić braki wynikające z nieobecności na 1-2 ostatnich lekcjach w ciągu tygodnia, zaś braki wynikające z dłuższej, usprawiedliwionej nieobecności w terminie ustalonym z nauczycielem.
- Zachowywać się kulturalnie.

II. OBSZARY AKTYWNOŚCI PODLEGAJĄCE OCENIANIU

- a) Odpowiedzi ustne (z trzech ostatnich lekcji).
- b) Prace klasowe (zakres pracy może obejmować 1- 2 działy; poprzedzone są powtórką, zapowiedziane z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem, kryteria pracy są jawne i znane uczniowi; są przechowywane przez nauczyciela do końca roku szkolnego).
- c) Sprawdziany (zapowiadane, obejmujące treści wskazane przez nauczyciela, które nie przekraczają 5 tematów lekcyjnych, trwają do 30 min.),
- d) Kartkówki -maksymalnie z trzech ostatnich lekcji (są niezapowiedziane; oceny nie podlegają poprawie z wyjątkiem uznanych przez nauczyciela za szczególnie ważne; są oddawane uczniom do domu).
- e) Prace domowe, które mogą być zadawane po każdej lekcji.
- f) Prace dodatkowe (mogą dotyczyć np. : prowadzenia dłuższych obserwacji, przeprowadzania doświadczeń, wykonania pomocy dydaktycznej, samodzielnej pracy z różnych źródeł literatury).
- g) Praca ucznia na lekcji (mniejsze formy aktywności oceniane są plusami – pięć plusów ocena bardzo dobra, większe – ocenami).
- h) Praca w grupie (w zależności od formy i roli pracy ucznia w grupie , ocena może być indywidualna lub wspólna dla całej grupy).
- i) Projekty edukacyjne.
- j) Osiągnięcia w konkursach i olimpiadach przedmiotowych .

- k) Stosunek do przedmiotu (ponad normę braki zadań domowych i zeszytu przedmiotowego odnotowywane są w dzienniku lekcyjnym w kolumnie „stosunek do przedmiotu” znakiem „b” i mają wpływ na ocenę zachowania.

III. FORMY SPRAWDZANIA WIEDZY I UMIEJĘTNOŚCI UCZNIĄ ORAZ ICH CZĘSTOTLIWOŚĆ I WAGA POSZCZEGÓLNYCH FORM OCENIANIA

Formy aktywności	Częstotliwość w roku	Ocena	Waga/ kolor
Praca klasowa 1 h lekcyjna	Po każdym dziale lub wg potrzeby co najmniej 2	1-6	5 zielony
Sprawdziany do 30 min.		1-6*	5 zielony
Odpowiedzi ustne	Wg potrzeb	1-6*	4 niebieski
Kartkówki	Wg potrzeb	1-6*	4 niebieski
Prace domowe	Wg potrzeb	1-5	1 czarny
Aktywność	Wg potrzeb	1-5	1 czarny
Zadania dodatkowe	Wg potrzeb	1-6*	1-2 czarny

* Dopuszcza się możliwość, w której nie wszystkie formy sprawdzania wiedzy lub umiejętności będą ocenione na ocenę 6 z uwagi na zakres materiału podlegający ocenie, decyzję taką każdorazowo podejmuje nauczyciel;

A. Podczas oceny prac pisemnych stosuje się następujące kryteria procentowe:

- 0 – 29 % max. liczby punktów - ocena 1,
- 30 – 49% max. liczby punktów- ocena 2,
- 50 – 69% max. liczby punktów- ocena 3,
- 70 – 89 % max. liczby punktów- ocena 4,
- 90 – 100% max. liczby punktów- ocena 5,
- powyżej 100% - ocena 6 (punkty za dodatkowe zadania nieobowiązkowe, o podwyższonym stopniu trudności).

B. Przy ocenianiu prac pisemnych uczniów mających obniżone kryteria oceniania (orzeczenie) nauczyciel stosuje następujące kryteria procentowe

- 0 - 19% max. liczby punktów - ocena 1
- 20% - 39% max. liczby punktów – ocena 2,
- 40% - 54% max. liczby punktów - ocena 3,
- 55% - 70% max. liczby punktów - ocena 4,

- e) 71% - 89% max. liczby punktów - ocena 5,
 f) 90% - 100% max. liczby punktów - ocena 6.

C. Każdej ocenie odpowiada wartość liczbową uwzględniana do średniej ważonej:

Nazwa oceny	Wartość liczbową oceny	Nazwa oceny	Wartość liczbową oceny
6	6	3	3
-6	5,75	-3	2,75
5+	5,5	2+	2,5
5	5	2	2
-5	4,75	-2	1,75
4+	4,5	1	1
4	4	np.	0 – nie uwzględniane do średniej
-4	3,75	nb	0 – nieobecny/a
3+	3,5	b	0 – brak

IV. KRYTERIA OCENIANIA ORAZ MOŻLIWOŚĆ POPRAWY OCEN

- 1) stopień **niedostateczny** otrzymuje uczeń, który nie opanował niezbędnych wiadomości i umiejętności potrzebnych do kontynuowania nauki; nie posiada podstawowej orientacji na mapie, nie potrafi samodzielnie korzystać z różnych źródeł, w tym treści podręcznika, nie pracuje na lekcji, nie potrafi rozwiązać zadań teoretycznych i praktycznych o elementarnym stopniu trudności samodzielnie, w grupie lub przy pomocy nauczyciela, nie udziela prawidłowych odpowiedzi na większość zadanych mu pytań.
- 2) stopień **dopuszczający** otrzymuje uczeń, który opanował minimum wiadomości i umiejętności niezbędnych do kontynuowania nauki i potrafi wykorzystać swoją wiedzę rozwiązując proste typowe zadania przy pomocy nauczyciela. Posiada elementarną orientację na mapie świata, Europy i Polski, posługuje się w stopniu elementarnym słownictwem i terminologią geograficzną w mowie żywej i pisanej, samodzielnie rozwiązuje i wykonuje zadania o niewielkim stopniu trudności, przejawia chęć i gotowość pracy i współpracy, umie wykorzystać różne źródła informacji, przy pomocy nauczyciela udziela odpowiedzi na proste pytania.
- 3) stopień **dostateczny** otrzymuje uczeń, który opanował podstawowe wiadomości i wybrane umiejętności określone podstawą programową. W szczególności: posiada podstawową orientację na mapie, poprawnie wyraża swoje myśli w prostych i typowych przykładach przy wypowiedzi widać nieliczne błędy, samodzielnie i w grupie rozwiązuje nieskomplikowane polecenia, potrafi naśladować podobne rozwiązania w analogicznych sytuacjach, poprawnie odczytuje dane z tekstu, rysunków, diagramów, tabel, przetwarza proste dane na wykresy, wykonuje wybrane, proste obliczenia stosowane w geografii, z pomocą nauczyciela poprawnie stosuje wiadomości i umiejętności do rozwiązywania sytuacji problemowych.
- 4) stopień **dobry** otrzymuje uczeń, który wykorzystuje wiedzę i umiejętności rozwiązując typowe zadania, przeprowadza obserwacje i badania pod kierunkiem nauczyciela, potrafi, korzystając z różnych źródeł

wiedzy, gromadzić i selekcjonować informacje dotyczące określonych tematów. Posiada dobrą orientację na mapie, czyta ze zrozumieniem mapy tematyczne, dokonuje poprawnych interpretacji różnorodnych tekstów źródłowych, wiadomości i umiejętności podstawowe są dla niego zrozumiałe, wykonuje wszystkie obliczenia stosowane w geografii, dostrzega zależności przyczynowo - skutkowe, łączy zagadnienia w logiczne ciągi, opanował umiejętność dokonywania interpretacji prostych zjawisk przedstawianych graficznie, w mowie żywej i pisanej posługuje się językiem poprawnym pod względem merytorycznym, stylistycznym i gramatycznym.

- 5) stopień **bardzo dobry** otrzymuje uczeń, który w stopniu wyczerpującym opanował materiał przewidziany w podstawie programowej dla danej klasy oraz praktycznie stosuje umiejętności z zakresu kluczowych kompetencji w edukacji geograficznej; sprawnie posługuje się wiadomościami i zdobytymi umiejętnościami, podczas wypowiedzi ustnej samodzielnie potrafi interpretować omawiane zagadnienie, jego wypowiedź jest ładna, ciekawa i poprawna pod względem merytorycznym, stylistycznym i gramatycznym, samodzielnie dokonuje interpretacji treści mapy i innych materiałów źródłowych, obok prawidłowego wnioskowania przeprowadza proste analizy zjawisk, potrafi zastosować wiedzę w praktycznym działaniu, chętnie wykonuje zadania i prace dodatkowe, wykorzystuje różne źródła informacji do pogłębiania swojej wiedzy, wnosi twórczy wkład w realizację zadań oraz omawianych zagadnień, pracuje nad własnym rozwojem lub bierze aktywny udział w konkursach o treściach geograficznych.
- 6) stopień **celujący** otrzymuje uczeń, który spełnia wszystkie kryteria ujęte w wymaganiach na ocenę bardzo dobrą, a ponadto w zakresie posiadanej wiedzy proponuje rozwiązania nietypowe, wykracza poza podstawę programową, samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania, a ich efekty potrafi zaprezentować innym w konkretnej formie. wykazuje się znaczącymi osiągnięciami w konkursach na poziomie międzyszkolnym.
- 7) Stopień ze znakiem plus (+/-) otrzymuje uczeń, którego wiadomości i umiejętności wykraczają nieznacznie/wykazują drobne braki dla danego stopnia.
- 8) **Możliwości poprawy oceny:**
- a) Uczeń ma prawo zgłosić się do odpowiedzi o czym informuje nauczyciela na początku lekcji.
 - b) Ma prawo do jednokrotnej próby poprawienia pracy klasowej w formie i terminie wyznaczonym przez nauczyciela. Obie oceny są brane pod uwagę przy ustalaniu oceny końcowej.
 - c) Uczeń może poprosić nauczyciela o dodatkowa pracę.
- 9) Ocenę śródroczną i roczną ustala nauczyciel biorąc między innymi pod uwagę średnią ważoną.

V. DOSTOSOWANIE PRZEDMIOTOWEGO SYSTEMU OCENIANIA Z PRZEDMIOTU DO MOŻLIWOŚCI UCZNIÓW ZE SPECJALNYMI WYMAGANIAMI EDUKACYJNYMI

1. Uczniowie posiadający opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej o specyficznych trudnościach w uczeniu się oraz uczniowie posiadający orzeczenie o potrzebie nauczania indywidualnego są oceniani z uwzględnieniem zaleceń poradni.

2. Nauczyciel dostosowuje wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia posiadającego opinie poradni psychologiczno- pedagogicznej o specyficznych trudnościach w uczeniu się.
3. W stosunku wszystkich uczniów posiadających dysfunkcję zastosowane zostaną zasady wzmacniania poczucia własnej wartości, bezpieczeństwa, motywowania do pracy i doceniania małych sukcesów.
4. Każdy uczeń posiadający specyficzne trudności w uczeniu się może skorzystać z wydłużonego czasu pracy, jeżeli zgłosi taką potrzebę.
5. Uczeń w miarę potrzeb może uczestniczyć w konsultacjach w celu pełniejszej indywidualizacji nauczania, uzupełniania braków.

VI. STOSUNEK DO PRZEDMIOTU I OCENA ZACHOWANIA

1. Nauczyciel oceniając zachowanie ucznia bierze pod uwagę:
 - przygotowanie ucznia do lekcji,
 - zachowanie ucznia podczas zajęć i przerw (odpowiedni do okoliczności strój, kultura języka, zachowanie wobec innych, dbałość o miejsce nauki oraz pomoce dydaktyczne)
 - zaangażowanie podczas pracy w grupowej,
2. Ocena z zachowania nie wpływa na ocenę z przedmiotu (waga 0)
3. Punktem wyjścia jest ocena dobra, która określa właściwe zachowanie i jest oceną pozytywną.

Ewaluacja przedmiotowego systemu oceniania:

PSO podlega ewaluacji na koniec roku szkolnego.

opracował nauczyciel geografii
Anna Grabowicz - Cuckarew